

Vit gera mun á politikkarum og øðrum

Einki fær avleiðingar fyri føroyskar politikkarar. Tað vísa fleiri dømi seinastu árin, sigur Bjørn á Heygum, sakførari

DANJAL AV RANA

- Vit eru ikki von við, at nakað fær avleiðingar í Føroyum. Tú kanst forbróta teg sum tú vilt móti almennum reglum, nærmast uttan at nakar rættir hond frá síðu fyri at fáa tingini í rætt lag. Álvarslig brot verða gjørd á galdandi lóggávu, men kortini fær hetta ongar avleiðingar fyri tey, sum hava ábyrgdina. Tað er ov vánaligt, sigur Bjørn á Heygum, sakførari.

Í lýtuni er tað avgerðin hjá Kristinu Háfoss, landsstýrisskúlinu í fígghjarmálum, um at rinda námsfrøðingunum í verkbanini løn í desember mánað, sum Bjørn á Heygum ilskast inn á.

Tá Fígghjarmálaráðið herfyri valdi at rinda pedagogunum løn, hóast verkbanin var lýst móti teimum, vóru reaktiónirnar sera ymiskar. Nøkur gleddust um, at Fígghjarmálaráðið á hendan hátt tryggjaði, at pedagogar um landið kundu halda jól sum vant. Onnur hildu, at hetta var ein skeiv avgerð, sum einans fór at leingja um verkfallið.

Bjørn á Heygum, sakførari, hoyrir til seinna bólkin, og setti í miðlunum spurningin, um Fígghjarmálaráðið yvirhvøvdur hevur lov at rinda verkbannsraktum starvsfólkum løn. Tað er jú ikki vanligt at rinda fólkum fyri eitt arbeiðið, sum tey ikki gera.

Keypir sær atkvøður

Bjørn á Heygum var sera hvassorðaður móti Kristinu Háfoss og segði millum annað, at hon hevði gloymt sín leiklut sum fígghjarmálaráðharri og í staðin vorðin miskunnsami Samverjin.

- Slíkt stórsinni hevur neyvan nakar fígghjarmálaráðharri víst í nýggjari tíð, skrivaði Bjørn á Heygum tá og spurdi, um talan í veruleikanum ikki er um mandatsvik.

- Veruleikin er nevnliga tann, at ongin munur er á at útgjalda hesar

somu pengar til onkran hissini Per ella Pól, sum sjálvsagt hevur líka lítið krav uppá peningin, sum ein hvør limur í Føroya Pedagogfelag í verkfalli hevur tað. Øll vita, at ein grundleggjandi treyt fyri at útgjalda løn er, at lønin er upptjent, og at eitt lønarkrav í heila tikið eksisterar, skrivur Bjørn á Heygum, sum eisini leggur landsstýrisskúlinu undir at royna at keypa sær atkvøður við almennum peningi.

Gongur onga aðrastaðni

Men, sigur Bjørn á Heygum í samrøðu við Miðlahúsið, sum vanligt í politisku skipanini fær heldur ikki hetta nakrar avleiðingar.

- Einki annað samfelag hevði staðið modell til tað, sum gongur fyri seg, men í Føroyum fær einki fylgir, sigur Bjørn á Heygum.

- Vit eru ikki von við, at nakað fær avleiðingar í Føroyum. Tú kanst forbróta teg sum tú vilt móti almennum reglum, nærmast uttan at nakar rættir hond frá síðu fyri at fáa tingini í rætt lag, sigur Bjørn á Heygum.

Bjørn á Heygum dregur linjur aftur til 80'ini, tá álvarslig brot vóru gjørd á galdandi lóggávu sigur hann.

- Peningur bleiv útgoldin í hundraðtals milliónum uttan nakra heimild, veðhald vóru givin uttan nakra heimild. Landskassin leið eitt ovurhonds stórt tap upp á milliardir, orsaka av lógloysi og skilaleysum avgerðum frá landsins myndugleikum. Og faktum er, at tað fekk ongar avleiðingar, greiðir Bjørn á Heygum frá.

Bjørn á Heygum sigur, at tað er ein ávís orsök til at vænta, at ting skulu vera annarleidis í dag.

- Síðani tá, í 1996, hava vit fingið lógina um ábyrgd landsstýrismanna. Tað vil siga, at ein landsstýrismaður nú kann dragast til svars fyri sínar handlingar, í fall at hann handlar í heimildarloysi,

brýtur lógina ella annað, sigur hann.

Eingin ákærdur enn

Tað er tó ein trupulleiki – hóast lógin hevur verið í gildi síðani 1996, er eingin ákærdur fyri brot á lógina um ábyrgd landsstýrismanna.

- Vit kunnu kortini staðfesta, at nógv lógarbrot eru framd í hesum tíðarskeiðnum, har tað fyrst og fremst snýr seg um man ikki virðir almennan pening sum sín egna, og har man ikki heldur seg til teir karmar og tær heimildir, sum man skal virka innanfyri. Man rindar pening út uttan at hava mandat, uttan dekning, og tað er hent í fleiri førum. Tað er beinleiðis lógarbrot, sigur Bjørn á Heygum.

Hann vísir á, at sambært stýrisskipanarlógini má eingin peningur rindast, uttan at tað fylgiggur ein játtan, ein heimild í fígghjarmálum ella aðrari lóg.

- Kortini vita vit, at peningur er goldin út í óluksumát í heimildarloysi, millum annað tá Hans Pauli Strøm í sínari tíð rindaði omanfyri hundrað milliónir út í heimildarloysi, sigur Bjørn á Heygum. Hans Pauli Strøm fór frá í kjalarvørrinum av málinum, men bleiv ikki ákærdur eftir lógini um ábyrgd landsstýrismanna.

- Tað sama er galdandi fyri Johan Dahl, har Strandferðslan rindaði eina upphædd upp á fleiri milliónir í heimildarloysi, sambært landsstýrismálanevndini. Kortini hevði Løgtingið fult álit á Johan Dahl. At bróta lógina í Føroyum er vist ikki so álvarsamt, sigur sakførarin.

- Triðja dømi er stóra, umfatandi kanningin av Kára P. Højgaard og Kaj Leo Holm Johannesen, fyrrverandi landsstýrismaður og lögmaður. Niðurstøðan var, at Kaj Leo Holm Johannesen hevði logið fyri lögtinginum. Men eingin ákæra bleiv reist og lögmaður skrivaðu út nýval. So var hann sloppin, sigur hann.

Líkasælan ræður

Bjørn á Heygum heldur, at orsøkin til, at slíkt ikki fær størri avleiðingar er, at Føroyar eru eitt lítið samfelag. Hann heldur, at vit hava lyndi til at bera yvir við hvørjum øðrum og fjala yvir hvønn annan og vilja ikki gera okkum ópopuler, sum man gjarna verður, um man setir fingurin á nakað. Samstundis heldur hann, at ein líkasæla og apati ræður í samfelagnum.

- Tað er meiri ómakaleyst at sita hendur í favn og ikki reagerað. Í øðrum londum eru tey meiri konsekvent, meiri disiplinerað. Man heldur reglurnar og handhevdur tær. At hava reglur uttan at handheva tær gevur onga meining, sigur hann.

Avleiðingin av øllum hesum er at skipanin so líðanid verður undirgrivin og niðurbrotin. At enda verður respektin fyri lógum og reglum undirgravað.

- Tá man veit, at hetta ikki fær avleiðingar, tí tað fekk tað ikki fyri onnur, so sigur tað seg sjálvt, at tað skapar hetta eitt fordømi. Tá hugsa fólk, at eg kann loyva mær at fara út um mínar heimildir og brúka almennan pening uttan mandat. Hetta fær ikki fylgir fyri meg, tí at tað gjørdi tað ikki fyri hann, sigur Bjørn á Heygum, sum heldur, at skipanin burdi sett eitt mark, tíðin er komin at revsa onkran til ávaringar, fyri at varðveita virðingina fyri lógini, sigur hann.

Bjørn á Heygum heldur, at hetta er nakað serstakt fyri politisku skipanina, har man hevur valt at bera yvir við hvørjum øðrum, hevur valt ikki at reagerað og handheva reglurnar, tí tað er tað mest hugaliga. Trupulleikin er, at vit ikki hava eitt uttanvaltað ákærvald, sum kann kanna málið nærri og hyggja, um lógin veruliga er brotin.

- Tað er ein veikleiki, at í slíkum málum er tað politiska skipanin sjálv, sum skal reagerað. Tað er ein meiriluti í lögtinginum, sum skal

taka avgerð um, hvørt ákæra skal reisast móti einum floksfelaga. Nú eru tað floksfelagar, vinir, sum skulu reisa ákæru og tað er sjálvandi ein trupulleiki. Teir føla jú ein loyvitet móti sínum egnum floksfeløgum ella samgongufeløgum, sigur hann.

Hann heldur ikki, at politisku avleiðingarnar, at fara frá ella fáa minni undirtøku við næsta val er nokk.

- Fólksins dómur er ikki nokk, tá talan er um lógarbrot. Tað má fáa avleiðingar fyri politikkarar á sama hátt sum fyri privatfólk. Vit skulu ikki gera mun á politikkarum og vanligum fólkum, tá talan er um lógarbrot, men tað gera vit í dag,

